

Державна архівна служба України

Миколаївська обласна державна
адміністрація

Державний архів
Миколаївської області

ПРОТОКОЛ ЗАСІДАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РАДИ

29.08.2017 № 8

м.Миколаїв

Голова – Левченко Л.Л.

Секретар – Мельник М.О.

Присутні члени науково-методичної ради: Климова Л.С., Колесник Н.А., Котляр Ю.В., Кузьменко Н.В., Пікуль Г.Б., Серединський О.В., Сидоренко А.І., Тригуб О.П.

Порядок денний:

1. Розгляд та затвердження експозиційного плану документальної он-лайнової виставки «Документи з історії Чорноморських адміралтейських поселень».

Доповідає: Мельник М.О.

2. Розгляд та затвердження експозиційного плану документальної он-лайнової виставки «Діяльність робітничо-селянських інспекцій на Миколаївщині».

Доповідає: Мельник М.О.

1. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів.

Доповідач зазначила, що відповідно до плану роботи відділу інформації та використання на 2017 рік підготовлено документальну он-лайнову виставку «Документи з історії Чорноморських адміралтейських поселень», котру планується оприлюднити на офіційному веб-сайтові держархіву області.

Експозиційний план виставки додається.

ВИСТУПИЛИ:

Сидоренко А.І. – доцент кафедри діловодства та інформаційних систем Миколаївської філії Київського Національного університету культури і мистецтв, к.п.н.

Виступаюча зазначила, що необхідність виникнення чорноморських адміралтейських поселень наприкінці XVIII ст. було обумовлена соціально-економічним розвитком Російської імперії, вирішенням чорноморської проблеми та створенням військово-морського флоту. Будувати новий Чорноморський флот за допомогою вільнонайманих робітників, коли у державі панувало кріпосне право, було неможливо. Тому 1790 р. на Півдні України були створені Чорноморські адміралтейські поселення, мешканців яких примусово приписали до мор-

ського відомства і змусили працювати на адміралтейських роботах (в основному чорноробами), а також у сільському господарстві. Чорноморському адміралтейству були передані шість сіл: Богданівка і Знам'янка (нині Кіровоградська обл.), Богоявленськ (нині м. Миколаїв), Воскресенськ і Калинівка (нині Миколаївська обл.), Покровськ (нині Херсонська обл.). У 1820 р. замість Богданівки та Знам'янки морському відомству були передані села Березнегувате і Висунськ (нині Миколаївська обл.).

Чорноморські адміралтейські поселення заселялись у кінці XVIII – на початку XIX ст. різними верствами населення з України, Росії, Біларусі, як добровільно, так і примусово. Тут селились селяни, які втекли від поміщиків, адміралтейські майстрові, звільнені від служби матроси, солдати-інваліди, заштатні церковнослужителі, державні селяни, вільнопоселенці та ін.

У другій половині 50-х років XIX ст. примусова праця мешканців адміралтейських поселень на підприємствах морського відомства через низьку продуктивність праці повністю вичерпала себе, і гостро повстало питання скасування залежності поселенців від морського відомства та заміни примусової праці на її підприємствах на вільнонайману. 14 липня 1861 р. була скасована залежність чорноморських адміралтейських поселенців від морського відомства. Колишнім поселенцям було надано право записуватись до міських або сільських станів на підставі загальних законів. Вони мали платити казні і земству податки та відбувати повинності. Самі ж чорноморські адміралтейські поселення були перетворені на передмістя і підпорядковувались Миколаївському військовому губернатору.

До експозиційного плану виставки включено 24 документи з фондів «Канцелярія будівництва міста Миколаєва», «Управління Чорноморських адміралтейських поселень обер-інтендантства Головного управління Чорноморського флоту і портів с. Миколаїв», «Канцелярія Миколаївського військового губернатора», «Миколаївська міська поліція»: про зарахування біглих людей до адміралтейських поселенців, про наділення адміралтейських поселенців землею, відомості про кількість поселенців в адміралтейських поселеннях, про відкриття дум у передмістях, перейменованих із адміралтейських поселень, та влаштування у них поліцейських управлінь тощо.

Запропонувала затвердити експозиційний план документальної виставки «Документи з історії Чорноморських адміралтейських поселень» та рекомендувати для оприлюднення на офіційному веб-сайтові держархіву області.

ВИРІШИЛИ:

1.1. Затвердити експозиційний план фотодокументальної виставки «Документи з історії Чорноморських адміралтейських поселень» та рекомендувати для оприлюднення на офіційному веб-сайтові держархіву області.

2. СЛУХАЛИ:

Мельник М.О. – начальника відділу інформації та використання документів.

Доповідач зазначила, що відповідно до плану роботи відділу інформації та використання на 2017 рік підготовлено документальну он-лайнову виставку «Діяльність робітничо-селянських інспекцій на Миколаївщині», котру планується оприлюднити на офіційному веб-сайтові держархіву області.

Експозиційний план виставки додається.

ВИСТУПИЛИ:

Котляр Ю.В. – завідувач кафедри історії України Чорноморського університету ім. Петра Могили, д.і.н.

Виступаючий зазначив, що на початку 1919 року був створений Народний комісаріат державного контролю УСРР, який мав здійснювати нагляд у порядку попередньої, фактичної та подальшої ревізії за законністю, правильністю, господарністю і доцільністю обороту грошових і матеріальних засобів, а також за збереженням цих засобів і мав право у разі порушення законодавства іншими народними комісаріатами звертатися із доповіддю безпосередньо до Президії ВУЦВК. У складі Наркомату держконтролю було створено Верховну соціа-

лістичну інспекцію, у травні 1919 року вона була виділена у самостійний Наркомат радянської соціалістичної інспекції (НК РСІ УСРР), котрий мав інспектувати, контролювати і «направляти» політичну діяльність усіх центральних та місцевих органів влади. Новостворений орган мав об'єднати роботу всіх відомчих контрольно-інспекційних органів для проведення боротьби з порушеннями законів, зловживаннями тощо у державному апараті.

7 лютого 1920 року на сесії ВЦВК було затверджено «Положення про Робітничо-селянську інспекцію». У лютому 1920 року дія Положення була поширена на територію УСРР. Усі установи колишніх наркоматів держконтролю та РСІ УССР були перетворені на єдиний орган соціалістичного контролю – Всеукраїнську РСІ. У губерніях були створені відділи РСІ, при них – відділи робітничих летючих ревізій, у повітах – інспекції, а у волостях – осередки сприяння РСІ.

29 серпня 1923 року, після створення СРСР, ВУЦВК постановою «Про Народний комісаріат робітничо-селянської інспекції» реорганізував Народний комісаріат державного контролю УСРР у народний комісаріат робітничо-селянської інспекції на засадах, визначених у постанові XII з'їзду РКП(б) «Про завдання РСІ та ЦКК».

1934 року за постановою XVII з'їзду ВКП(б) органи Центральної контрольної комісії – РСІ були скасовані шляхом передачі функцій і апарату РСІ комісіям радянського контролю при РНК, а Центральної контрольної комісії – партійного контролю при ЦК ВКП(б). Аналогічну реорганізацію було проведено і в УСРР.

До експозиційного плану виставки включено 36 документів з фондів Вознесенської повітової РСІ (ф.Р-338), Єланецької волосної РСІ (ф.Р-339), Миколаївської повітової РСІ (ф.Р-1783), Миколаївської міської контрольної комісії КП(б)У – робітничо-селянської інспекції (далі – КК РСІ, ф.Р-1281), Очаківського міського відділення Одеського відділу робітничо-селянської інспекції (ф.Р-342), Новобузької районної контрольної комісії КП(б)У – робітничо-селянської інспекції (ф.Р-951), Братської районної контрольної комісії КП(б)У – робітничо-селянської інспекції (ф.Р-1449), Миколаївського відділення робітничо-селянської інспекції «Чорномортрансу» (ф.Р-1798).

Запропонував затвердити експозиційний план документальної виставки «Діяльність робітничо-селянських інспекцій на Миколаївщині» та рекомендувати для оприлюднення на офіційному веб-сайтові держархіву області.

ВИРІШИЛИ:

2.1. Затвердити експозиційний план фотодокументальної виставки «Діяльність робітничо-селянських інспекцій на Миколаївщині» та рекомендувати для оприлюднення на офіційному веб-сайтові держархіву області.

Голова

Л.Л.Левченко

Секретар

М.О.Мельник